

**РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНОГ
ПРЕДУЗЕТНИШТВА
У РАСИНСКОМ ОКРУГУ**

Пројекат реализују:

Агенција за регионални развој Расинског округа

Танаска Рајића 18/3 • 37000 Крушевац • телефон: 037.202336 • e-mail: office@arro.rs

Удружење грађана за подршку европским интеграцијама "Евроконтакт"

Југовићева 17/3 • 37000 Крушевац • телефон: 037.205604 • e-mail: kancelarija@evrokontakt.org

Пројекат подржао:

Развојна агенција Србије у оквиру програмског пакета 2017 "Подршка пројектима за унапређење економског развоја".

Кнеза Милоша 12 • 11000 Београд • Телефон: 011.3398900 • e-mail: office@ras.gov.rs

СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА - СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

**РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНОГ
ПРЕДУЗЕТНИШТВА
У РАСИНСКОМ ОКРУГУ**

Пројекат реализују:

Агенција за регионални развој Расинског округа

Танаска Рајића 18/3 • 37000 Крушевац • телефон: 037.202336 • e-mail: office@arrro.rs

Удружење грађана за подршку европским интеграцијама "Евроконтакт"

Југовићева 17/3 • 37000 Крушевац • телефон: 037.205604 • e-mail: kancelarija@evrokontakt.org

Пројекат подржао:

Развојна агенција Србије у оквиру програмског пакета 2017 "Подршка пројектима за унапређење економског развоја".

Кнеза Милоша 12 • 11000 Београд • Телефон: 011.3398900 • e-mail: office@ras.gov.rs

СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА - СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА - СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Увод

У последње време се све више говори о социјалној економији, односно социјалном предузетништву, као моделу пословања који може да ублажи веома важне проблеме особене за наше друштво које се налази у дуготрајној вишедеценијској транзицији са слабом економијом, ниским зарадама запослених, високом стопом незапослености и великим потребама за социјалном заштитом. Социјално предузетништво може да значајно допринесе паду стопе незапослености, положају социјално угрожених група и њиховом укључивању у живот заједнице, смањењу сиромаштва и др. Социјално предузетништво доводи до општег унапређења квалитета живота у заједници кроз јачање економије, социјалне укључености, активирање неискоришћених људских потенцијала и смањење потребе за подршком заједнице путем социјалних давања.

Упркос томе, социјално предузетништво је у Србији у самом зачетку. Постоји извештај број пословних актера који делимично или у потпуности послују по принципима социјалне економије. На пример, удружења грађана се у основи заснивају на непрофитној основи и ангажовању чланова. Сви пословни актери, који би могли да се сврстају у социјалне предузетнике, своје пословање заснивају углавном на изграђеној свести појединаца, а не на стимулативним условима и мерама које је омогућила наша држава.

Социјално предузетништво подразумева одрживо економско ангажовање путем продаје производа или услуга, које може да покрије трошкове пословања, укључујући и зараде запослених, али и да оствари одређени профит.

Наше друштво у целини још није увидело значај развоја ове врсте пословања за превазилажење незавидне економске и друштвене ситуације у којој се налазимо. У Србији нису развијени правни и методолошки оквир за социјално предузетништво. Предлог закона који би регулисао ову тему је четири пута био стављан у процедуру за усвајање у Народној скупштини Републике Србије, да би потом био повлачен из ње из јавности не добро знаних разлога. Последњих десетак година је било одређених иницијатива али без значајнијих ефеката, тако да би могло да се каже да је социјално предузетништво код нас и даље у повоју.

Профит у социјалној економији не служи само за увећање имовине појединаца, већ се делимично или у целости улаже у намене које су у складу са мисијом организације и потребама заједнице, као што су запошљавање особа које теже долазе до посла, развој социјалних и здравствених услуга, образовање, заштиту животне средине, културне активности у заједници и др.

СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО У ЕВРОПИ

Социјално предузетништво доприноси развоју економије засноване на солидарности и на тај начин помаже државама-чланицама да постигну низ кључних циљева Европске уније као што су стварање и очување радних места, друштвена укљученост и иновативност, рурални и регионални развој, заштита животне средине и др. Овај модел пословања се у Европи све више шири, добија на значају и може се сматрати једним од темеља европског пројекта интеграције.

У већем делу Европе је прихваћена потреба за постојањем другачијих, некласичних видова пословања која се не заснивају искључиво на стварању профита. Нису сви људи поједнако у стању да равноправно учествују у тржишној утакмици из различитих разлога – здравствених, образовних, егзистенцијалних и др. Принципи либералне економије нису универзално применљиви свуда и на сваком месту, постоје значајни делови заједнице који су особени и неретко на маргини, али ипак имају потребу да се на одговарајући начин укључе у нормалне токове живота и пословања.

У последњих тридесет година у Европи се све више обраћа пажња на социјалну економију као начин да се ублаже последице глобализације, технолошког напретка и економских криза. И поред тога, ситуација се и даље разликује од државе до државе по питању постојања законског оквира, финансијских и других мера подршке, и до данас није усаглашена и усвојена општеприхваћена дефиниција социјалне економије.

2 miliona pravnih lica u Evropskoj uniji
posluje po principima socijalne ekonomije

10%
svih pravnih lica

6,5%
zaposlenih u EU

Сматра се да тренутно око 2 милиона правних лица у државама-чланицама Европске уније, која представљају око 10% свих правних лица, послује по принципима социјалне економије и запошљава преко 14 милиона радника, што чини 6,5% запослених у Европској унији.

У својим Закључцима од 7. децембра 2015. године Савет за запошљавање, социјалну политику, здравство и потрошачке послове Савета Европске уније (ЕПСЦО) позвао је државе-чланице и Европску комисију да "установе, примењују и даље развијају одго-

варајуће Европске, националне, регионалне и/или локалне стратегије и програме за јачање социјалне економије, социјалног предузетништва и социјалне иновације". У истом документу се подстиче конструктивни дијалог између Европских, националних, регионалних и/или локалних власти и свих других заинтересованих страна, који према Савету треба да се усмери на следеће стратешке области: свест, препознавање и образовање, социјалне иновације, регулаторно окружење и приступ финансијама.

Европска комисија је у документу "Social Business Initiative" из 2011. године дефинисала неколико критеријума који се данас углавном користе да би се описала ова врста пословања. Да би неко правно лице пословало по принципима социјалне економије оно мора да задовољи следеће услове:

- да се бави економском делатношћу;
- да има експлицитни и примарни друштвени циљ;
- да има ограничења у погледу расподеле добити и/или имовине;
- да буде независно;
- да има инклузивно управљање.

СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА И ЦИВИЛНО ДРУШТВО

Представници већег броја организација цивилног друштва из региона Западног Балкана и Турске потписали су 14. марта 2014. године Београдску декларацију о развоју социјалног предузетништва у региону Западног Балкана и Турске, која треба да допринесе препознавању значаја тог сектора за економски и социјални развој и пружи смернице за његово унпређење у региону.

Потписивањем на регионалном Форуму социјалних иновација у Београду декларација је и званично представљена, свега два месеца након доношења Стразбуршке декларације о социјалном предузетништву у Европској унији.

Том приликом је констатовано да се земље региона суочавају са сличним проблемима у том сектору, од неразумевања концепата социјалне економије, неадекватних прописа и застоја у доношењу закона, до проблема у финансирању и институционалној подршци. Истакнута су три принципа на којима треба да се заснива даљи развој социјалног предузетништва у региону - да Европска унија, земље Западног Балкана и Турска у својим јавним политикама озваниче опредељење за развој социјалног предузетништва, да је потребно изградити партнерство јавних институција са цивилним и пословним сектором и сектором социјалног предузетништва на развоју социјалне економије, те да институције треба да подрже раст социјалних предузећа у изградњи капацитета.

КО МОЖЕ ПОСТАТИ АКТЕР У СОЦИЈАЛНОЈ ЕКОНОМИЈИ?

По принципима социјалне економије може да послује свако правно лице – од удружења, фондација, задруга до класичних видова пословања – ортачка друштва, друштва са ограниченом одговорношћу и др.

РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У РАСИНСКОМ ОКРУГУ

Агенција за регионални развој Расинског округа и Удружење грађана за подршку европским интеграцијама "Евроконтакт" из Крушевца су израдили пројекат под називом "Развој социјалног предузетништва у Расинском округу", који је Развојна агенција Србије одобрила за финансирање.

Пројекат се заснива на концепту да је у недостатку нормативног оквира на националном нивоу, дефинисаних критеријума о томе који пословни актер може да се сматра да послује као социјално предузеће, постојању подстицајних мера и др. потребно истражити могућности развоја социјалне економије на локалном нивоу, у сарадњи са локалним нивоом власти у Србији.

Пројектом је предвиђено да се пружи подршка умрежавању актера у социјалној економији кроз покретање рада Канцеларије за развој социјалног предузетништва, Мреже социјалних предузетника и Савета за социјално предузетништво. Поред тога, веома важна компонента пројекта је промотивна, будући да су појам и концепт социјалне економије још увек недовољно познати и да потенцијални актери, од локалних самоуправа, привредне коморе, удружења послодаваца и предузетника и др. нису упознати са потенцијалним користима које развој социјалне економије могу донети локалним заједницама.

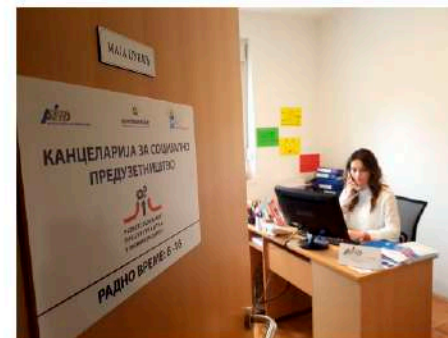
Пројектни тим ће заједно са другим заинтересованим странама отпочети дијалог са локалним самоуправама у Расинском округу о могућностима које постоје у оквиру њихових надлежности за креирање механизма подршке постојећим али и будућим социјалним предузетницима.

Покренута је и интернет презентација www.socijalnopreduzetnistvo.net, на коме ће редовно бити објављиване информације о социјалном предузетништву у Србији и окружењу.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО КРУШЕВАЦ

Једна од најважнијих активности у пројекту је покретање Канцеларије за развој социјалног предузетништва у Крушевцу, која треба да постане кључно место за подршку развоју социјалног предузетништва у Расинском округу. Канцеларија ће пружати подршку како потенцијалним, тако и постојећим социјалним предузетницима.

Све заинтересоване особе ће моћи да на једном месту сазнају специфичности социјалног предузетништва и шта је све потребно да би покренули пословање које би имало такав карактер.

За постојеће социјалне предузетнике Канцеларија треба да буде место окупљања и организовања, промоције и покретања иницијатива за стварање услова за развој социјалног предузетништва.

